

Briuselis, 2015 12 09
COM(2015) 633 final

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI IR
EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI**

Europos skaitmeninės sutartys. Išlaisvinti e. prekybos potencialą

1. APLINKYBĖS

Europos e. prekybos rinka pastaraisiais metais sparčiai augo visame mažmeninės prekybos sektoriuje. E. prekyba yra vienas pagrindinių bendro ES ekonomikos augimo veiksnių. Tačiau atskleistas dar ne visas e. prekybos potencialas. Užuoat visapusiškai naudojęsi e. prekybos galimybėmis, įmonės ir vartotojai dar dažnai priversti apsiriboti savo šalių rinkomis.

Pagrindiniai duomenys

E. prekyba yra vienas pagrindinių ekonomikos augimo veiksnių. Palyginti su 2013 m., 2014 m. mažmeninės e. prekybos ES vertė padidėjo 13,4 proc. ir sudarė iš viso 370 mlrd. EUR¹. Nuo 2009 m. iki 2014 m. įmonių mažmeninės e. prekybos apyvarta, kaip visos mažmeninės apyvartos dalis, padidėjo 85 proc.², o tai rodo, kad internetinė mažmeninė prekyba internete auga daug sparčiau nei neinternetinė.

E. prekybos augimo potencialas dar neatskleistas. E. prekybos dalis visame mažmeninės prekybos sektoriuje Europoje tebėra gerokai mažesnė nei JAV: 2014 m. e. prekyba ES sudarė 7,2 proc. visos mažmeninės prekybos (palyginti su 11,6 proc. JAV)³. Tais pačiais metais tik 12 proc. ES mažmenininkų parduodavo internetu kitų ES šalių vartotojams, o vidaus rinkoje prekyba užsiėmė tris kartus daugiau mažmenininkų (37 proc.)⁴. Tik 15 proc. vartotojų pirkė internetu iš kitos ES šalies, o vidaus rinkoje pirkė maždaug tris kartus daugiau vartotojų (44 proc.)⁵.

Atsižvelgdama į tai, Europos Komisija priėmė Bendrosios skaitmeninės rinkos strategiją⁶, kurioje nurodyta, kad bendrosios skaitmeninės rinkos sukūrimas yra vienas svarbiausių Komisijos prioritetų, padėsiančių skatinti ekonomikos augimą Europoje. Bendrosios skaitmeninės rinkos strategija siekiama šalinti visas pagrindines kliūtis tarpvalstybinei e. prekybai ES. Šių kliūčių šalinimas bendromis pastangomis ir įmonių bei vartotojų padėties gerinimas suteiks laukiamą postūmį bendrajai skaitmeninei rinkai ir visai ES ekonomikai.

Pasiūlos ir paklausos atotrūkį galima sumažinti. ES įmonės galės padidinti savo konkurencingumą, galėdamos prekiauti ne tik savo nacionalinėje ar keliose kaimyninių šalių rinkose. Padidėjusi pasiūla taip pat sustiprins konkurenciją. Tai padės vartotojams rinktis iš įvairesnių gaminių, parduodamų konkurencingesnėmis kainomis. Jeigu vartotojams bus

1 2015 m. Europos B2C e. prekybos ataskaita (angl. „European B2C E-commerce Report 2015“). „Ecommerce Europe“. Bulgarijos, Kipro, Kroatijos, Lietuvos, Liuksemburgo, Maltos, Slovėnijos ir Slovakijos duomenų neturima. <http://www.ecommerce-europe.eu/> p. 29. Visi šiame komunikate pateikti skaičiai taip pat pateikti Komisijos tarnybų darbiniam dokumente, kuriame pateikiamas prie Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl tam tikrų skaitmeninio turinio teikimo sutarčių aspektų pasiūlymo bei Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl tam tikrų internetinio ir kitokio nuotolinio prekių pardavimo sutarčių aspektų pasiūlymo, pridėtas poveikio vertinimas, SWD (2015) 275.

2 Eurostatas, „Įmonių vykdoma e. prekyba. ES suvestinių rodiklių santrumpa“ (angl. „E-commerce by enterprises: summary of EU aggregates“ (NACE 2 red. veikla). <http://www.retailresearch.org/onlinereetailing.php>.

3 Greitoji „Eurobarometro“ apklausa Nr. 396 (2014 m.) „Mažmenininkų požiūris į tarpvalstybinę prekybą ir vartotojų apsaugą“, (2015 m.), p. 27.

4 Eurostato tyrimas dėl namų ūkių ir asmenų naudojimosi informacinėmis ir ryšių technologijomis (2014 m.) (isoc_ec_ibuy).

6 Komisijos komunikatas „Europos bendrosios skaitmeninės rinkos strategija“ (COM(2015) 192 final), kurį galima rasti adresu <http://ec.europa.eu/priorities/digital-single-market/>.

užtikrinamos vienodos teisės ir aukšto lygio apsauga, padidės jų pasitikėjimas ir jie dažniau ryšis pirkti užsienyje.

2. PIRMAS SVARBUS ŽINGSNIS SIEKIAMT IŠLAISVINTI E. PREKYBOS POTENCIALĄ

Vienas iš trijų pagrindinių Bendrosios skaitmeninės rinkos strategijos tikslų – vartotojams ir įmonėms užtikrinti geresnes sąlygas pirkti ir parduoti prekes bei paslaugas visoje Europoje. Strategijoje nurodyta, kad viena iš tarpvalstybinės e. prekybos kliūčių – valstybių narių sutarčių teisės skirtumai.

Siekiant sukurti tinkamas sąlygas tam, kad tarpvalstybinė e. prekyba klestėtų, Bendrosios skaitmeninės rinkos strategijoje paskelbta, kad bus priimti pasiūlymai dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, kuriais bus nustatytos paprastos ir veiksmingos tarpvalstybinių sutarčių taisyklės vartotojams ir įmonėms. Taip siekiama suderinti skaitmeninio turinio tiekimo ir prekių pardavimo internetu sutarčių taisykles.

Kaip Komisija pranešė savo 2015 m. darbo programoje, šiandien ji priima i) Direktyvos dėl tam tikrų skaitmeninio turinio teikimo sutarčių aspektų ir ii) Direktyvos dėl tam tikrų internetinio⁷ ir kitokio nuotolinio prekių pardavimo⁸ sutarčių aspektų pasiūlymą. Šie pasiūlymai ir Reglamento dėl interneto turinio paslaugų tarpvalstybinio perkeliavimo užtikrinimo pasiūlymas yra pirmos pagal Bendrosios skaitmeninės rinkos strategiją priimtos naujos teisėkūros iniciatyvos.

Konkrečiai kalbant, dviem minėtomis direktyvomis bus tikslingai visapusiškai suderintos pagrindinės privalomos skaitmeninio turinio teikimo ir internetinio prekių pardavimo sutarčių šalių teisės ir prievolės⁹. Kaip išdėstyta toliau, direktyvos padės sparčiau augti bendrajai skaitmeninei rinkai.

- **Bus sumažintos sąnaudos, susijusios su sutarčių teisės skirtumais.** Šiuo metu pagrindinės vartojimo sutarčių teisės taisyklės valstybėse narėse skiriasi, todėl kyla kliūčių tarpvalstybinei prekybai skaitmeniniu turiniu ir prekėmis. Pateiktais pasiūlymais bus užtikrinta, kad šios taisyklės būtų vienodos visose valstybėse narėse. ES taisyklės padės išvengti atsirandančių teisinių skirtumų skaitmeninio turinio srityje¹⁰ ir pašalinti su prekėmis susijusius tokius skirtumus¹¹. Be to, įmonėms

7 Šiame komunikate internetinis pardavimas (internetinė prekyba) turi būti suprantamas kaip internetinis ir kitoks nuotolinis pardavimas. Neinternetinis pardavimas (neinternetinė prekyba) – tai tiesioginis asmeninis pardavimas.

8 Pagrindiniai skaitmeninio turinio tiekimo ir prekių pardavimo internetu aspektai grindžiami Direktyva dėl vartojimo prekių pardavimo ir yra kaip įmanoma suderinti. Tačiau Komisija nusprendė priimti du teisės aktus, atsižvelgdama į tai, kad dėl skaitmeninio turinio specifikos reikia tam tikrų taisyklių, kurios reglamentuojamos kitaip nei prekėms taikomos taisyklės. Be to, dėl sparčios skaitmeninio turinio technologinės ir komercinės raidos reikės peržiūrėti šios direktyvos taikymą. Todėl įgyvendinti ir taikyti su skaitmeniniu turiniu susijusias nuostatas ir jas peržiūrėti bus lengviau jas įtraukus į vieną teisinį dokumentą – Direktyvą dėl skaitmeninio turinio teikimo.

9 Pavyzdžiui, atitiktis sutarčiai, teisės gynimo priemonių hierarchija ir naudojimas jomis, vartotojo teisė nutraukti sutartį.

10 Kai kurios valstybės narės neseniai nutarė vykdyti parengiamuosius darbus (Jungtinė Karalystė, Nyderlandai) arba pradėjo juos (Airija), siekdamas priimti specialias privalomas taisykles dėl skaitmeninio turinio teikimo sutarčių. Skiriasi tiek šių naujų nacionalinės teisės aktų taikymo sritis, tiek turinys.

neberekės savo sutarčių derinti prie skirtingų taisyklių prekiaujant tarpvalstybiniu mastu – jos galės išvengti papildomų išlaidų.

- **Bus užtikrintas teisinis tikrumas įmonėms.** Šiuo metu įmonės turi laikytis sudėtingos teisinės sistemos, tačiau ateityje jos galės teikti skaitmeninį turinį ir parduoti prekes internetu vartotojams visoje ES remdamosi tomis pačiomis vartojimo sutarčių teisės taisyklėmis, nustatytomis siūlomose direktyvose. Taip bus padidintas teisinis tikrumas ir sukurta verslui palanki teisinė aplinka, o tai bus ypač naudinga MVĮ.
- **Vartotojams bus padedama naudotis apsipirkimo internetu tarpvalstybiniu mastu visoje ES pranašumais.** Netikrumas dėl pagrindinių sutartinių teisių yra viena pagrindinių priežasčių, dėl kurių vartotojai nepasitiki apsipirkimo internetu kitose valstybėse narėse galimybėmis. Vartotojai galės naudotis aiškiais suderintomis teisėmis visoje ES ir todėl bus tikresni dėl prieigos prie skaitmeninio turinio arba prekių pirkimo tarpvalstybiniu mastu. Taip pat gerokai padidės bendras vartotojų apsaugos lygis ES. Internetinio prekių pardavimo srityje vienas pagrindinių teigiamų pokyčių bus prievolės įrodyti perkėlimo laikotarpio pratęsimas iki dvejų metų (visų pirma, kai nustatoma defektų) taikoma, suderinant jį su dvejų metų teisinės garantijos laikotarpiu. Šios priemonės padės padidinti visų Europos vartotojų apsaugą (išskyrus dvi valstybes nares, kuriose lygis išliks toks pat). Taigi vartotojai galės drąsiau pirkti internetu kitoje šalyje ir naudotis savo teisėmis¹².
- **Bus sumažinti vartotojų nuostoliai dėl defektinio skaitmeninio turinio.** Šiuo metu ES mastu nėra nustatyta konkrečių sutartinių taisyklių dėl skaitmeninio turinio teikimo, tačiau ateityje vartotojai, susidūrę su problemomis dėl skaitmeninio turinio, galės naudotis aiškiais, konkrečiais su skaitmeniniu turiniu susijusiomis teisėmis. Tai leis jiems naudotis teisių gynimo priemonėmis ir sumažinti nuostolius dėl įsigyto defektinio skaitmeninio turinio. Turint omenyje tai, kad ši rinka tiek technologiškai, tiek komerciškai sparčiai kinta, ES taisyklės yra technologiškai neutralios ir liks veiksmingos ateityje; todėl jos padės sudaryti vienodas sąlygas visų rūšių skaitmeniniam turiniui.
- **Apskritai bus užtikrinta vartotojų ir įmonių interesų pusiausvyra.** Abiem direktyvomis atsižvelgiama į rinkos tendencijas ir užtikrinama tinkama įvairių interesų pusiausvyra, todėl jomis bus sudarytos sąlygos siekti bendros ekonominės naudos tiek vartotojams, tiek įmonėms.

11 Yra tik būtiniausias derinimo taisyklės dėl atitikties sutarčiai sąvokos ir teisių gynimo priemonių, kai prekės neatitinka reikalavimų (pagal Vartojimo prekių pardavimo ir garantijų direktyvą). Kadangi tai būtiniausi standartai, valstybės narės gali žengti dar vieną žingsnį ir įtraukti vartotojams palankių reikalavimų. Daugelis valstybių narių pasinaudojo šia galimybe, tačiau dėl skirtingų dalykų ir skirtingu mastu.

12 Šis pratęstas prievolės įrodyti perkėlimo laikotarpis taip pat gali padėti pagerinti gaminių kokybę ir padaryti juos tvaresnius – tai atitinka 2015 m. gruodžio 2 d. Europos Komisijos žiedinės ekonomikos teisės aktų rinkinio tikslus.

Bus pagerintas kasdienis gyvenimas...

Direktyvomis bus konkrečiai pagerintas kasdieninis Europos įmonių ir vartotojų gyvenimas. Šiuo metu įmonės, norinčios prekiauti tarpvalstybiniu mastu, turi skirti laiko ir pinigų tam, kad išsiaiškintų užsienio šalių vartojimo sutarčių įstatymus ir atitinkamai pritaikytų sutartis. Pavyzdžiui, skirtingose valstybėse narėse laikas, per kurį prekybininkas gali būti laikomas atsakingu už asmeninio kompiuterio defektus, svyruoja nuo dvejų metų iki viso kompiuterio eksploataavimo laikotarpio pabaigos. Ateityje visi nacionalinės teisės aktai dėl tokių sutartinių teisių gynimo priemonių bus vienodi visoje ES, o sutaupyta laiką ir pinigus bus galima naudoti naujiems gaminiams plėtoti ir parduoti konkurencingesnėmis kainomis.

Vartotojai galės pirkti internetu ir naudotis skaitmeniniu turiniu kitose ES šalyse taip pat lengvai ir užtikrintai, kaip ir savo šalyse. Aktyviai iš prekybininko kitoje valstybėje narėje prekes perkantys vartotojai ateityje bus saugomi tokiu pačiu mastu kaip pagal jų nacionalinę teisę. Be to, šiuo metu vartotojai, dėl prastos vaizdo kokybės negalintys žiūrėti filmo internete, už kurį susimokėjo, kaip kompensaciją gali gauti tik nuolaidą kitiems filmams, kurių kokybė galbūt tokia pat prasta. Ateityje vartotojas turės teisę į problemos pašalinimą – galės sutikti su sumažinta kaina arba nutraukti sutartį ir atgauti visą sumokėtą sumą.

... ir užtikrinta makroekonominė nauda

Jeigu su sutarčių teise susijusios kliūtys būtų panaikintos, internetu tarpvalstybiniu mastu prekiautų maždaug 122 000 daugiau įmonių. Tarpvalstybinės ES prekybos vertė galėtų padidėti maždaug 1 mlrd. EUR. Didesnė konkurencija mažmeninės prekybos internetu srityje paskatins kainų mažėjimą visose valstybėse narėse (vidutiniškai 0,25 proc. ES lygmeniu), o tai tiesiogiai padidins namų ūkių vartojimą ES maždaug 18 mlrd. EUR. Be to, platesnis gaminių ir paslaugų pasirinkimas taip pat padės užtikrinti didesnę vartotojų gerovę. Internetu iš kitų valstybių imtų pirkti 7,8–13 mln. papildomų vartotojų. Vidutinė suma, kurią kiekvienais metais išleistų iš kitos šalies perkantys asmenys, padidėtų 40 EUR. Apskritai tikimasi, kad kasmet realusis ES BVP padidės maždaug 4 mlrd. EUR¹³.

Šie pasiūlymai susiję tik su sutarčių teisės sąlygomis įmonių santykių su vartotojais srityje. Pripažįstama, kad MVI, kurios yra silpnesnės dėl turimos mažesnės derybinės galios, taip pat patiria su sutarčių teise susijusių sunkumų, visų pirma naudodamosi skaitmeniniu turiniu. Tačiau, pirmiausia atsižvelgdama į suinteresuotųjų subjektų ir valstybių narių išdėstytas pozicijas, Komisija nusprendė išnagrinėti šį klausimą kitų Bendrosios skaitmeninės rinkos strategijoje paskelbtų iniciatyvų kontekste.

13 „E. prekybos ES bendroje skaitmeninėje rinkoje makroekonominis poveikis“ (angl. „The macro-economic impact of e-commerce in the EU Digital Single Market“), Cardona M., N. Duch-Brown, J. Francois, B. Martens, F. Yang (2015 m.), „Digital Economy Working Paper“, Naujų technologijų tyrimų institutas ir Jungtinis tyrimų centras.

Siekiant užtikrinti galimybę naudotis visomis bendrosios skaitmeninės rinkos teikiamomis galimybėmis, reikia priimti dokumentų rinkinį, kurį sudaro minėti du pasiūlymai – tai padės išlaisvinti visą e. prekybos potencialą. Komisija vienu metu turi imtis veiksmų tiek dėl prekių, tiek dėl skaitmeninio turinio. Šios direktyvos bus papildytos kitomis Bendrosios skaitmeninės rinkos strategijoje numatytomis priemonėmis, kaip antai priemonėmis dėl naštos, susijusios su PVM, aukštos kokybės tarpvalstybinių siuntinių pristatymo paslaugų plėtojimo ir šiuolaikiškos autorių teisių sistemos. Kitos su vartotojais susijusios iniciatyvos, pavyzdžiui, Bendrosios skaitmeninės rinkos strategijoje paskelbtos iniciatyvos dėl geografinio blokavimo panaikinimo ir Reglamento dėl bendradarbiavimo vartotojų apsaugos srityje peržiūros¹⁴, taip pat pradėjusi veikti elektroninio ginčų sprendimo platforma¹⁵, toliau skatins tarpvalstybinę prekybą ir padės šalinti kitas svarbias įmonių ir vartotojų problemas, pavyzdžiui, padės užtikrinti veiksmingą tarpvalstybinį teisių gynimą ir vykdymo užtikrinimą.

3. MOKYTIS IŠ PATIRTIES. TIKSLINIS POŽIŪRIS.

Remdamasi patirtimi ir išklausiusi suinteresuotuosius subjektus, Komisija pasiūlymais siekia užtikrinti plataus užmojo, tačiau realistiškus su sutarčių teise susijusių kliūčių šalinimo būdus, padėsiančius išlaisvinti e. prekybos potencialą ES.

Šiais pasiūlymais numatytos tinkamiausios intervencinės priemonės.

Pirma, šiuose pasiūlymuose sprendžiamos tikros suinteresuotųjų subjektų ir valstybių narių nurodytos problemos. Komisija siekė surinkti pačias įvairiausias nuomones šiuo klausimu. Vykdydama išsamias viešas ir tikslines konsultacijas Komisija užtikrino, kad visos susijusios šalys (įmonės, vartotojai, nacionalinės institucijos, teisininkai ir mokslininkai) viso pasiūlymo rengimo proceso metu galėtų reikšti nuomones.

Antra, pasiūlymais konkrečiai atsižvelgiama į patirtį, įgytą siekiant derinti sutarčių teisę. Todėl Komisija daugiausia dėmesio skiria tikslingam visapusiškam privalomų vartotojų teisių suderinimui. Šios teisės padės šalinti konkrečias pagrindines tarpvalstybinės prekybos kliūtis. Be to, bus imtasi skubiai reikalingų priemonių interneto srityje, kurių svarbą pripažino ir Europos Parlamentas¹⁶. Direktyvos šiuo atveju tinka labiau nei reglamentai, nes jomis valstybėms narėms paliekama laisvė pritaikyti įgyvendinimą pagal savo nacionalinę teisę. Šis į problemas nukreiptas tikslingas požiūris – svarbus konsultacijų su suinteresuotaisiais subjektais rezultatas.

14 2004 m. spalio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2006/2004 dėl nacionalinių institucijų, atsakingų už vartotojų apsaugos teisės aktų vykdymą, bendradarbiavimo.

15 2013 m. gegužės 21 d. Reglamentas (ES) Nr. 524/2013 dėl elektroninio vartotojų ginčų sprendimo, kuriuo iš dalies keičiami Reglamentas (EB) Nr. 2006/2004 ir Direktyva 2009/22/EB.

16 Savo 2014 m. vasario 26 d. teisėkūros rezoliucijoje dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl bendrosios Europos pirkimo–pardavimo sutarčių teisės pasiūlymo (COM(2011)0635– C7-0329/2011 – 2011/0284(COD)) Europos Parlamentas nusprendė apriboti bendrosios Europos pirkimo–pardavimo sutarčių teisės taikymą, kad ji apimtų tik internetinę ir kitą nuotolinę prekybą ir išplėsti taisykles, kad jos būtų taikomos skaitmeniniam turiniui, teikiamam pagal nepiniginis priešpriešinius įsipareigojimus.

Galiausiai, kalbant apie esmę, pasiūlymais numatoma nauja dinamika: numatant visapusišką suderinimą, jais užtikrinama aukšto lygio vartotojų apsaugos ES lygmeniu ir gerokai pagausėjusių galimybių įmonėms pusiausvyra. Pagal pasirinktą požiūrį išsaugomi praktiškai patikrinti reglamentavimo sprendimai (pvz., dėl teisinės garantijos laikotarpio trukmės, teisių gynimo priemonių hierarchijos), tačiau, kai reikėjo, pasiūlyti nauji sprendimai, kurių poreikį patvirtina naujausi duomenys ir tendencijos valstybėse narėse (pvz., dėl prievolės įrodyti perkėlimo trukmės pratęsimo)¹⁷. Šie pasiūlymai padės padidinti vartotojų apsaugos lygį, veiksmingumą¹⁸ ir teisinį tikrumą, taip pat sumažinti įmonių sąnaudas¹⁹. Apskritai bus padidintas vartotojų pasitikėjimas ir paskatinta įmonių veikla visoje ES.

4. IMTIS VEIKSMŲ, KOL NEVĒLU

Dėl skaitmeninio aspekto veiksmų reikia imtis dabar

Dėl skaitmeninio ne tik ES, bet ir visame pasaulyje vyksta labai spartūs komerciniai ir technologiniai pokyčiai. Siekdama, kad verslo standartai ir vartotojų teisės būtų nustatomi pagal bendras ES taisykles ir kad būtų užtikrinama aukšto lygio vartotojų apsauga ir šiuolaikiška verslui palanki aplinka, ES turi imtis veiksmų dabar. Itin svarbu sukurti sistemą, padedančią naudotis skaitmeninio nauda, kad ES įmonės galėtų tapti konkurencingesnės, o vartotojai galėtų pasitikėti aukšto lygio ES vartotojų apsaugos standartais. Imdamasi veiksmų dabar, ES nustatys politikos tendenciją ir standartus, pagal kuriuos bus imtasi šio svarbaus skaitmeninio aspekto.

Įmonėms supaprastinta teisinė sistema yra viena pagrindinių išankstinių sąlygų siekiant konkurencingumo ir aktyvaus dalyvavimo skaitmeninėje rinkoje visoje Sąjungoje. Interneto aplinkoje vartotojams itin svarbūs pasitikėjimas ir apsauga, kad jie galėtų mažinti tokiems sandoriams būdingą riziką dėl atstumo (kai nėra asmeninio kontakto su pardavėju, kai gaminio negalima pačiuoti). Nesiėmus veiksmų tuoj pat, pokyčiai gali įvykti per vėlavimą ir gali būti prarasta galimybių. Siekdama skubiai padidinti ES įmonių konkurencingumą ir paskatinti ES ekonomikos augimą, Komisija pirmiausia imasi mažmeninės prekybos skaitmeninio aspekto, t. y. skaitmeninio turinio teikimo ir internetinio prekių pirkimo klausimų. Abu skaitmeninio aspekto elementai labai svarbūs. Akivaizdu, kad skaitmeninio turinio teikimo kliūtis reikia šalinti, nes skaitmeninio turinio teikimo srities augimo potencialas labai didelis²⁰. Vėluojant spręsti problemas skaitmeninio turinio srityje kyla

17 „Vartotojų rinkos tyrimas, susijęs su teisiniu ir komerciniu garantijų vartotojams veikimu ES“ (angl. „Consumer market study on the functioning of Legal and Commercial Guarantees for consumers in the EU“) (2015 m.). Iš tiesų per visą 2 m. teisinės garantijos laikotarpį tik mažuma įmonių reikalauja, kad vartotojai įrodytų prekybininko atsakomybę, ir prekybininkų elgesys 6 mėn. iki ar po šio termino skiriasi labai nedaug. Dvi ES valstybės narės (Prancūzija ir Portugalija) jau patvirtino nacionalinės teisės aktus, kuriais nustatytas 2 m. prievolės įrodyti perkėlimo laikotarpis.

18 Pavyzdžiui, skaitmeninio turinio atveju teisinės garantijos laikotarpis bus neribotas ir vartotojai neprivalės įrodyti defekto priežasties neribotą laiką. Vartotojai galės nutraukti ilgalaikes sutartis ir sutartis, kurias tiekėjas iš esmės pakeičia. Pirkdami prekes internetu visi ES vartotojai turės galimybę dvejuis metais reikalauti pašalinti defektinį gaminį ir neturės įrodyti, kad defektas egzistavo pristatymo metu. ES vartotojai nepraras teisių, jei nepraneš pardavėjui apie defektą per tam tikrą laikotarpį.

19 Apskaičiuota, kad išlaidos, kurias įmonės patiria, kad pritaikytų sutartį prie kitos valstybės narės teisės, siekia maždaug 9 000 EUR. Išsamiau žr. Komisijos tarnybų darbinio dokumento 5 priedą, kuriame pateiktas prie pasiūlymų pridedamas poveikio vertinimas (SWD (2015) 275).

20 Didėja interneto skverbtis ir naudojimas (2014 m. internetu naudojosi 80 proc. arba 317 mln. europiečių), daugėja išmaniųjų telefonų, e. skaityklių ir planšetinių kompiuterių, o visa tai didina skaitmeninio turinio paklausą. Atsižvelgiant į tai, kad pagal greitąją „Eurobarometro“ apklausą Nr. 411 „Tarpvalstybinė prieiga prie

pavojus, kad didės teisinis susiskaidymas, dėl to kils kliūčių ir tarpvalstybinius sandorius sudarantiems vartotojams, ir tiekėjams. Kalbant apie prekes, jos sudaro didžiausią internetinės rinkos dalį: visoje bendrojoje skaitmeninėje rinkoje, kurios vertė apie 231 mlrd. EUR, mažmeninės prekybos prekėmis vertė yra apie 212 mlrd. EUR. Jei bus sprendžiamos tik su vienu iš dviejų aspektų susijusios problemos, nepavyks išlaisvinti bendrosios skaitmeninės rinkos potencialo.

Per įvairias konsultacijas su suinteresuotaisiais subjektais paaiškėjo, kad visos taisyklės dėl skaitmeninio turinio turėtų būti kiek įmanoma grindžiamos prekių pardavimo taisyklėmis ir kad skirtumai būtų pateisinami tik atsižvelgiant į specifines skaitmeninio turinio savybes. Tai rodo, kad tarpinstituciniame procese dėl abiejų taisyklių rinkinių, kiek įmanoma, reikia diskutuoti kartu.

Tai pagrindinės priežastys, dėl kurių pasiūlymai dėl skaitmeninio turinio ir internetinės prekybos prekėmis teikiami kartu ir dabar.

Bus užtikrintas internetinių ir neinternetinių taisyklių nuoseklumas

Atsižvelgdama į didėjančią platinimo dviem pardavimo kanalais (parduodant internete ir ne internete) svarbą, Komisija imsis visų būtinų veiksmų, kad suderintų internetinio ir neinternetinio prekių pardavimo taisykles. Ji užtikrins, kad vartotojai ir įmonės galėtų remtis nuoseklia teisine sistema, kurią būtų paprasta taikyti visoje Europoje.

Vykdydama savo Reglamentavimo kokybės ir rezultatų programą (REFIT), Komisija išnagrinės galiojančius ES vartotojų apsaugos teisės aktus. Ši tinkamumo patikra bus gerokai platesnė nei dabartiniai pasiūlymai ir apims ne vieną vartotojų apsaugos srities direktyvą²¹, įskaitant be kita ko, Vartojimo prekių pardavimo ir garantijų direktyvą (kurios taisyklės, susijusios su prekyba internetu, bus pakeistos pasiūlymu dėl prekių).

Per plataus masto konsultacijas dėl siūlomų teisės aktų nustatyta daug klausimų, kurie aktualūs tiek internetinio, tiek neinternetinio prekių pardavimo srityse. Taigi didelė dalis su Vartojimo prekių pardavimo ir garantijų direktyva susijusių klausimų, kuriuos reikia išnagrinėti pagal REFIT, jau išnagrinėta plėtojant siūlomas taisykles dėl internetinio prekių pardavimo.

Ši analizė bus papildyta Vartojimo prekių pardavimo ir garantijų direktyvos taikymo prekybai prekėmis tinkamumo patikros analizės duomenimis, kurių tikimasi 2016 m. Taigi šių

skaitmeninio turinio“ (2015 m.), didžioji dauguma 15–24 m. ES interneto naudotojų naudojami kokios nors rūšies skaitmeniniu turiniu internete (87 proc. internete klausosi muzikos, 80 proc. internete žiūri audiovizualinį turinį, o 58 proc. parsisiunčia arba žaidžia žaidimus internete), šio augimo galima pagrįstai tikėtis artimiausiu metu.

21 Direktyva 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais; Direktyva 1999/44/EB dėl vartojimo prekių pardavimo ir susijusių garantijų tam tikrų aspektų; Direktyva 2005/29/EB dėl nesąžiningos įmonių komercinės veiklos vartotojų atžvilgiu vidaus rinkoje; Direktyva 98/6/EB dėl vartotojų apsaugos žymint vartotojams siūlomų prekių kainas; Direktyva 2006/114/EB dėl klaidinančios ir lyginamosios reklamos; Direktyva 2009/22/EB dėl ieškinių dėl uždraudimo ginant vartotojų interesus.

duomenų ir REFIT įgyvendinimo rezultatų šiuo metu dar nėra. Jeigu REFIT įgyvendinimo rezultatai patvirtins preliminarius vykdomos analizės rezultatus (panašu, kad išaiškės Komisijos iniciatyvos dėl neinternetinio prekių pardavimo poreikis), šiomis išvadamis būtų galima pasiremti siekiant tolesnės teisės aktų rengėjų pažangos dėl pasiūlymo dėl internetinio prekių pardavimo, pavyzdžiui, išplečiant jo taikymo sritį. Nors veiksmy, kurių tikslas šalinti pagrindines kliūtis, trukdančias tarpvalstybinei internetinei prekybai, reikia imtis skubiai ir neišvengiamai, Komisija siekia užtikrinti, kad visoje ES tiek internetinei, tiek neinternetinei prekybai būtų taikoma nuosekliomis taisyklėmis grindžiama teisinė sistema.

5. KETINIMUS PAVERSTI TIKROVE

Kaip gairėse paskelbė Komisijos Pirmininkas J. C. Junckeris, su skaitmeninėmis sutartimis susiję pasiūlymai yra *plataus užmojo politiniai veiksmai, kurių tikslas – sukurti sujungtą bendrąją skaitmeninę rinką, visų pirma sušiuolaikinant ir supaprastinant internetiniams ir skaitmeniniams pirkimams taikomas vartotojų taisykles*²². Tai vieni pirmų rezultatų pagal Bendrosios skaitmeninės rinkos strategiją – šios gairės paverstos konkrečia politika. Tai pirmieji veiksmai siekiant paskatinti ekonomikos augimą užtikrinant įmonėms palankią aplinką ir didelį vartotojų pasitikėjimą tikra bendrąja skaitmenine rinką. Dabar teisės aktų leidėjai ši siekį Europos vartotojų ir įmonių labai turi paversti realybe. Komisija toliau glaudžiai bendradarbiaus su Europos Parlamentu ir Taryba, kad tai pasiektų.

22 http://ec.europa.eu/priorities/docs/pg_lt.pdf.